

THÔNG TƯ LIÊN TỊCH

**Hướng dẫn cơ chế phối hợp và xử lý trong việc kiểm tra,
phát hiện chất phóng xạ tại các cửa khẩu**

Căn cứ Luật Hải quan số 54/2014/QH13 ngày 23 tháng 6 năm 2014;

Căn cứ Luật Năng lượng nguyên tử số 18/2008/QH12 ngày 03 tháng 6 năm 2008;

Căn cứ Nghị định số 215/2013/NĐ-CP ngày 23 tháng 12 năm 2013 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Tài chính;

Căn cứ Nghị định số 20/2013/NĐ-CP ngày 26 tháng 02 năm 2013 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Khoa học và Công nghệ;

Căn cứ Nghị định số 07/2010/NĐ-CP ngày 25 tháng 01 năm 2010 của Chính phủ quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật năng lượng nguyên tử;

Căn cứ Nghị định số 08/2015/NĐ-CP ngày 21 tháng 01 năm 2015 của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật hải quan về thủ tục hải quan, kiểm tra, giám sát hải quan;

Bộ trưởng Bộ Tài chính và Bộ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ ban hành Thông tư liên tịch hướng dẫn cơ chế phối hợp và xử lý trong kiểm tra, phát hiện chất phóng xạ tại các cửa khẩu.

**Chương I
QUY ĐỊNH CHUNG**

Điều 1. Phạm vi điều chỉnh

Thông tư liên tịch này hướng dẫn cơ chế phối hợp và xử lý trong việc kiểm tra, phát hiện chất phóng xạ đối với hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển vận chuyển bằng container; hành lý và hành khách nhập cảnh, quá cảnh tại các cửa khẩu.

Điều 2. Đối tượng áp dụng

1. Công chức hải quan, cơ quan hải quan các cấp.
2. Công chức, viên chức, lao động hợp đồng của Cục An toàn bức xạ và hạt nhân.

3. Công chức, viên chức của Sở Khoa học và Công nghệ các tỉnh, thành phố.

4. Người khai hải quan đối với hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển; người điều khiển phương tiện vận tải chuyên chở hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển; hành khách nhập cảnh, quá cảnh.

5. Các cơ quan quản lý, cơ quan kinh doanh cảng biển quốc tế, cảng hàng không quốc tế và các khu vực cửa khẩu khác.

6. Các cơ quan, đơn vị thuộc các Bộ, ngành liên quan trong việc phối hợp thực hiện các nội dung quy định tại Thông tư liên tịch này.

Điều 3. Giải thích từ ngữ

Trong Thông tư liên tịch này, các từ ngữ dưới đây được hiểu như sau:

1. *Trạm báo động trung tâm (CAS) hoặc Trạm cảnh báo tại chỗ (LAS)* là phòng có các trang thiết bị phù hợp được đặt gần nơi có hệ thống các công phát hiện phóng xạ và trực tiếp thu nhận dữ liệu từ hệ thống này.

2. *Trung tâm hỗ trợ cảnh báo (ASC)* được đặt tại Trung tâm hỗ trợ kỹ thuật về an toàn bức xạ và ứng phó sự cố của Cục An toàn bức xạ và hạt nhân, có nhiệm vụ thu nhận dữ liệu từ Trung tâm Phân tích dữ liệu quốc gia.

3. *Trung tâm Phân tích dữ liệu quốc gia (NDAC)* được đặt tại trụ sở Tổng cục Hải quan, có nhiệm vụ thu nhận dữ liệu từ Trạm báo động trung tâm (CAS) hoặc Trạm cảnh báo tại chỗ (LAS) và gửi thông tin này cho Trung tâm hỗ trợ cảnh báo (ASC).

4. *Khu vực kiểm tra thứ cấp* là khu vực để kiểm tra hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển và hành lý và hành khách nhập cảnh, quá cảnh sau khi kiểm tra sơ cấp phát hiện có báo động phóng xạ.

5. *Sievert (Sv)* là đơn vị dùng trong xác định giá trị liều tương đương, liều hiệu dụng do bức xạ i-ôn hóa tác động lên cơ thể con người, $1 \text{ Sv} = 1 \text{ Joule/kg}$ trong hệ SI (hệ đo lường quốc tế).

6. *Công phát hiện phóng xạ (RPM)* là thiết bị có khả năng phát hiện và kích hoạt báo động khi có vật liệu hạt nhân và vật liệu phóng xạ đi qua.

7. *Thiết bị xác định đồng vị phóng xạ (RIID)* là thiết bị cầm tay có khả năng xác định được loại đồng vị phóng xạ hoặc tập hợp các loại đồng vị phóng xạ có trong đối tượng kiểm tra.

8. *Thiết bị đo suất liều cá nhân (PRD)* là thiết bị cầm tay, kích thước nhỏ, được trang bị cho các cán bộ đang làm nhiệm vụ, có khả năng phát hiện, cảnh báo khi có bức xạ i-ôn hóa.

9. Hành lý bao gồm hành lý mang theo người, hành lý gửi trước hoặc gửi sau chuyến đi, hành lý thất lạc, từ bỏ, bỏ quên tại cửa khẩu.

Chương II

CƠ CHẾ PHỐI HỢP GIỮA CÁC CƠ QUAN, ĐƠN VỊ LIÊN QUAN

Điều 4. Trách nhiệm của cơ quan hải quan

1. Tại các cửa khẩu đã được trang bị hệ thống kiểm tra phát hiện phóng xạ, cơ quan hải quan có trách nhiệm sau:

a) Bảo đảm Trạm báo động trung tâm (CAS) hoặc Trạm cảnh báo tại chỗ (LAS) tại cửa khẩu kết nối, thu nhận dữ liệu từ các cổng phát hiện phóng xạ và kết nối, truyền dữ liệu về Trung tâm phân tích dữ liệu quốc gia (NDAC), đảm bảo hoạt động liên tục 24 giờ/7 ngày;

b) Trường hợp hệ thống có sự cố kỹ thuật, hư hỏng xảy ra thì hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển và hành lý, hành khách nhập cảnh, quá cảnh không phải kiểm tra phóng xạ. Đồng thời Chi cục Hải quan cửa khẩu phải kịp thời báo cáo Cục Hải quan tỉnh, thành phố và Tổng cục Hải quan để được hướng dẫn;

c) Phối hợp với cơ quan kinh doanh cảng để bảo đảm có khu vực kiểm tra thứ cấp và lưu giữ hành khách, hàng hóa khi phát hiện có phóng xạ;

d) Với mỗi ca làm việc, chỉ định ít nhất một công chức hải quan vận hành Trạm báo động trung tâm (CAS) hoặc Trạm cảnh báo tại chỗ (LAS) và khi có kiểm tra thứ cấp thì điều động hai công chức hải quan thực hiện;

đ) Thực hiện việc soi chiếu hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển và hành lý, hành khách nhập cảnh, quá cảnh theo Quy trình nghiệp vụ kiểm tra, phát hiện phóng xạ đối với hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển vận chuyển bằng container; hành lý và hành khách nhập cảnh, quá cảnh tại các cửa khẩu do Tổng cục trưởng Tổng cục Hải quan ban hành;

e) Khi phát hiện hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển; hành lý và hành khách nhập cảnh, quá cảnh chứa chất phóng xạ hoặc nhiễm phóng xạ, cơ quan hải quan:

- Dừng làm thủ tục hải quan hoặc dừng thông quan hàng hóa, hành lý và thông báo cho chủ hàng, người khai hải quan hoặc hành khách;

- Thông báo bằng biện pháp nhanh nhất (qua điện thoại, fax) tới Cục Hải quan tỉnh, thành phố, các đầu mối do Cục An toàn bức xạ và hạt nhân chỉ định; cung cấp đầy đủ thông tin liên quan đến vụ việc theo yêu cầu của Cục An toàn bức xạ và hạt nhân theo Phụ lục Cảnh báo phóng xạ ban hành kèm theo Thông tư này để yêu cầu hỗ trợ; tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động hỗ trợ của Cục An toàn bức xạ và hạt nhân;

- Phối hợp với Cục An toàn bức xạ và hạt nhân để xử lý bằng các biện pháp sau đây:

+ Áp dụng ngay các biện pháp bảo đảm an toàn cần thiết theo hướng dẫn của Cục An toàn bức xạ hạt nhân nhằm hạn chế đến mức thấp nhất tác hại đối với con người, môi trường;

+ Áp dụng các biện pháp loại bỏ chất phóng xạ, tẩy xạ hàng hóa chứa chất phóng xạ hoặc nhiễm phóng xạ, trừ trường hợp tái xuất ngay;

- Thông báo và phối hợp với doanh nghiệp kinh doanh cảng và các cơ quan quản lý tại cảng biển, cảng hàng không quốc tế, các khu vực cửa khẩu có trang bị hệ thống kiểm tra phát hiện phóng xạ biết để kiểm soát việc thực hiện các biện pháp quy định trên;

- Cục Hải quan tỉnh, thành phố thông báo và đề nghị Sở Khoa học và Công nghệ trên địa bàn có cửa khẩu phối hợp xử lý theo quy định.

2. Sau khi áp dụng các biện pháp quy định tại điểm e, khoản 1 Điều này, căn cứ ý kiến của Cục An toàn bức xạ và hạt nhân, nếu hàng hóa đủ điều kiện xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển; hành lý và hành khách đủ điều kiện nhập cảnh, quá cảnh thì tiếp tục cho làm thủ tục thông quan hàng hóa, hành lý và cho phép hành khách nhập cảnh, quá cảnh; trường hợp không đủ điều kiện thì căn cứ ý kiến của Cục An toàn bức xạ và hạt nhân để thực hiện các biện pháp xử lý theo quy định.

3. Tại Trung tâm Phân tích dữ liệu quốc gia (NDAC), cơ quan hải quan có trách nhiệm:

a) Bảo đảm Trung tâm Phân tích dữ liệu quốc gia (NDAC) được kết nối với Trạm báo động trung tâm (CAS) hoặc Trạm cảnh báo tại chỗ (LAS), Trung tâm hỗ trợ cảnh báo (ASC) và hoạt động liên tục 24 giờ/7 ngày;

b) Chỉ định ít nhất một công chức hải quan chịu trách nhiệm vận hành Trung tâm phân tích dữ liệu quốc gia (NDAC).

4. Tại các cửa khẩu chưa được trang bị thiết bị hệ thống kiểm tra phát hiện phóng xạ, trong quá trình thực hiện thủ tục hải quan đối với hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển vận chuyển bằng container, hành lý và hành khách nhập cảnh, quá cảnh nghi vẫn có chất phóng xạ thì xử lý như sau:

a) Trường hợp người khai hải quan khai báo hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển có chứa chất phóng xạ theo Giấy phép xuất khẩu, nhập khẩu, vận chuyển hoặc vận chuyển quá cảnh theo quy định tại Thông tư số 08/2010/TT-BKHCN ngày 22/7/2010 của Bộ Khoa học và Công nghệ hướng dẫn về việc khai báo, cấp giấy phép tiến hành công việc bức xạ và cấp chứng chỉ nhân viên bức xạ; hoặc hành khách có khai báo hành lý có chất phóng xạ hoặc điều trị bằng phóng xạ thì cơ quan hải quan thực hiện theo quy định chính sách quản lý hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển để thực hiện thông quan hàng hóa, hành lý và cho phép hành khách nhập cảnh, quá cảnh.

b) Trường hợp người khai hải quan không có Giấy phép xuất khẩu, nhập khẩu, vận chuyển hoặc vận chuyển quá cảnh hàng hóa chứa chất phóng xạ; hành lý của hành khách hoặc hành khách được điều trị y tế liên quan đến phóng xạ không thực hiện khai báo, trước khi hàng hóa, hành lý được thông quan hoặc được vận chuyển đến địa điểm làm thủ tục khác theo quy định, cơ quan hải quan có nghi vấn hàng hóa hoặc hành lý, hành khách có chứa chất phóng xạ hoặc nhiễm phóng xạ thì thực hiện các nội dung theo quy định tại điểm e, khoản 1 và khoản 2 Điều này.

Điều 5. Trách nhiệm của Cục An toàn bức xạ và hạt nhân

1. Chỉ định và thông báo cho Tổng cục Hải quan đầu mối liên lạc để cung cấp cho cơ quan hải quan cửa khẩu.

Chỉ đạo các đầu mối để tiếp nhận thông tin trao đổi, xử lý trong trường hợp Chỉ cục hải quan cửa khẩu phát hiện hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu, quá cảnh, trung chuyển; hành lý và hành khách nhập cảnh, quá cảnh chứa chất phóng xạ hoặc nhiễm phóng xạ.

2. Bảo đảm Trung tâm hỗ trợ cảnh báo (ASC) được kết nối với Trung tâm Phân tích dữ liệu quốc gia (NDAC) và hoạt động liên tục 24 giờ/7 ngày.

3. Định kỳ mỗi quý phân tích dữ liệu nhận được từ Trung tâm phân tích dữ liệu quốc gia (NDAC) để đánh giá, thống kê các trường hợp cảnh báo phóng xạ và gửi Tổng cục Hải quan, Trung tâm phân tích dữ liệu quốc gia để phối hợp.

4. Hướng dẫn nghiệp vụ và hỗ trợ kỹ thuật cho cơ quan hải quan tại các cửa khẩu trong các trường hợp sau:

a) Các trường hợp cảnh báo chưa được xử lý và tiếp tục có nghi vấn sau khi kiểm tra bằng thiết bị phát hiện phóng xạ cá nhân có phát hiện tia gamma và/hoặc phóng xạ hỗn hợp tia Neutron-Gamma, phóng xạ tia Neutron;

b) Các hỗ trợ khác theo quy định.

5. Hỗ trợ tư vấn kỹ thuật từ xa hoặc trực tiếp trong việc xác định nhận diện hoặc phân loại vật liệu phóng xạ do cơ quan hải quan phát hiện được.

6. Đầu mối chủ trì trong các hoạt động ứng phó đối với sự cố mất an ninh hạt nhân; hỗ trợ kỹ thuật trong việc thực hiện kế hoạch ứng phó sự cố an ninh do cảnh báo từ các thiết bị phóng xạ.

7. Bảo đảm có đường dây nóng hoặc công chức, viên chức, người lao động hợp đồng hỗ trợ 24 giờ/7 ngày.

8. Khi có yêu cầu của cơ quan hải quan theo điểm e khoản 1 Điều 4 khoản 4 Điều 4 và khoản 4 Điều này, Cục An toàn bức xạ và hạt nhân có trách nhiệm:

a) Chậm nhất trong vòng 04 giờ kể từ khi nhận được yêu cầu của cơ quan hải quan theo điểm e khoản 1 Điều 4 khoản 4 Điều 4 Thông tư này, thực hiện đánh giá cảnh báo phát ra từ hệ thống kiểm tra phát hiện phóng xạ; xác